

INSULIN PREPARATINING ORGANIZMDAGI AHAMIYATI

Sultonbayeva Ruxsora Xudayshukur qizi

Sayfulloyeva Sevinch Erkinovna

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti Pediatriya fakulteti talabalari

+998886511416

+998948428212

sayfullayevasevinch18@gmail.com

Tadqiqot maqsadi: Insulin preparatining ishlatilish holatlari va ularning organizmdagi nojo'ya ta'sirini o'rganish.

Tadqiqot materiallari va metodlari: Qandli diabetning insulinga bog'liq turi bilan kasallangan bemorlarda qo'llanilib, bemorlarni kuzatish va ularning klinik –laborator tekshiruv natijalarini taqqoslash usullaridan foydalanilgan holda ushbu tadqiqot ishlari amalga oshirildi. Insulin organizmda oshqozon osti bezining langergans hujayralari tomonidan ishlab chiqarilib, qonda glukoza miqdorini me'yorlashtirib turadi. Insulin terapiyasi- bu bemorning tanasiga insulin preparatlarini kiritish orqali uglevod almashinuvi buzulishining kompensatsiyasiga erishishga qaratilgan chora tadbirlar hisoblanadi. Insulin terapiyasi uchun ko'rsatmalar: 1-toifa diabet, ketoatsidoz, diabetik giperosmolyar, giperlaksidemik koma, qandli diabetda homiladorlik, diabetik nefropatiya. Tibbiyotda ishlatiladigan insulinning bir qancha turlari bor: tez ta'sir qiluvchi (insulin lispro, insulin aspart) ular organizmga yuborilgandan 5 daqiqa o'tib ta'sir etib boshlaydi, 1 soatda yuqori darajaga yetadi tasir kuchi 2 -4 soat davom etadi. Qisqa tasir qiluvchi oddiy insulin tasiri 30 daqiqada yuzaga chiqadi inyeksiyadan keyin 2 -3 soat o'tib yuqori darajaga yetadi tasir davomiyligi 3 -6 soat. O'rta tasirli insulin tasiri 2- 4 soat davomida yuzaga chiqadi tasir davomiyligi 12 -18 soatga teng. Uzoq muddat tasir ko'rsatuvchi insulin (ultralente) inyeksiyadan keyin 6 -10 soatda tasiri yuzaga keladi, davomiyligi 22 -24 soatgacha davom etadi, bular glukoza miqdorini qonda bir xil miqdorda saqlab turishni taminlaydi. Insulin hujayralarning tashqi sitoplazmatik membranasini spetsifik retseptorlari bilan bo'g'lanib hujayra ichki jarayonlari shu jumladan muhim fermentlarning (geksogeneza, piruvatkinaza, giloken sintetaza) sintezini rag'batlantiradi. Glukozaning qondagi miqdorini pasayishi uni

hujayra ichiga tashilishining oshishi to'qimalarda yutilishi jigarda glukoza hosil bo'lishining tezligi pasayishi bilan bog'liq. Yarim chiqarish davri ($T_{1/2}$) teri osti to'qimalaridan so'rilish tezligi bo'yicha aniqlanadi. $T_{1/2}$ 5 -10 soatni tashkil qiladi.

Tadqiqot natijalari: insulin preparatining yuborilishi , farmakokinetikasi , farmakodinamikasi , ta'sir davomiyligi , ko'rsatmalar va bemordagi o'zgarishlar haqida yozildi.

Xulosa: O'tkazilgan tajriba shuni ko'rsatadiki , insulin preparati qandli diabet , giperglikemik koma shunga o'xshash qonda glukoza miqdori oshishi bilan bog'liq kasalliklarda ishlatiladi . Insulin preparatlarini qo'llashda asoratlarini hisobga olgan holda mutaxassis bilan maslahatlashib foydalanish lozim .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Dialektika 2006 S.496
2. S.S.Azizova - farmakalogiya " oqsil – peptidli tuzulishga ega dori vositalari" Toshkent "Yangi asr avlodi"2006
3. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi ma'lumotlaridan foydalanilgan 2000-2005-yil